

Αφιέρωμα:
Στον Αγρινιώτη Μητροπολίτη Ναυπακτίας και Ευριτανίας,
μακαριστό Χριστοφόρο Αλεξανδρόπουλο,
(67 χρόνια από την κοίμησή του και 127 από την γέννησή του).

*«Ήσουν ό ταπεινός, ό πρᾶος, ό μειλίχιος.
Ήσουν ό Έπίσκοπος!
...έχει άφήσει μνήμη Άγίου ποιμένος...»*

Αείμνηστος Δοσίθεος, Ηγούμενος Ι. Μ. Τατάρνης

Γράφει ο καθηγητής Χρήστος Γερ. Σιάσος

Χριστοφόρος Αλεξανδρόπουλος
Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Ευρυτανίας
1945 - 1958

Συμπληρώνονται σήμερα, Δευτέρα 31 Μαρτίου 2025, εξήντα επτά χρόνια από την κοίμηση του μακαριστού Μητροπολίτη Ναυπάκτου και Ευρυτανίας κυρού Χριστοφόρου Αλεξανδρόπουλου, 31 Μαρτίου 1958 και 127 από την γέννησή του, 1898. Ενός Ιεράρχη του οποίου το όνομα

ταυτίστηκε με τους αγώνες του Μικρασιατικού πολέμου και ο οποίος αναχώρησε για την Ουράνια Βασιλεία σε ηλικία 60 ετών.

Η Αγιοτόκος Αιτωλοακαρνανία, από το 343 μ. Χ. μέχρι τις ημέρες μας είχε πολλές Εκκλησιαστικές μεταβολές. Η Ναύπακτος διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην Εκκλησία της Ελλάδος. Ήταν η πρώτη πόλη – έδρα Επισκοπής και στη συνέχεια Μητρόπολη με Προκαθήμενους μεγάλες προσωπικότητες της Εκκλησίας, όπως ο Μαρτύριος, ο Καλλικράτης και ο Ειρηναίος, οι οποίοι έλαβαν μέρος στην Γ΄ και Δ΄ Οικουμενική Σύνοδο καθώς και ο λόγιος Βυζαντινός Ιεράρχης Ιωάννης Απόκαυκος.

Εκείνη την εποχή, στη Μητροπολιτική έδρα της Ναυπάκτου ανήκαν και οι Επισκοπές: Αχελώου, Αετού, Άρτας, Βελλά, Βονίτσης, Βουθρωτού, Δραγαμέστου, Δρυινοπούλεως και Ιωαννίνων... Εδώ θα πρέπει να αναφέρουμε ότι ο Νομός Αιτωλίας και Ακαρνανίας από τους πρώτους μεταχριστιανικούς χρόνους είχε πέραν της μιας Επισκοπής. Η Μητρόπολη Ναυπάκτου και Άρτης, η Επισκοπή Ακαρνανίας και Αιτωλίας, η Επισκοπή Αχελώου με έδρα το Αγγελόκαστρο, η Επισκοπή Βονίτσης με έδρα τη Βόνιτσα, η Επισκοπή Αετού με έδρα τον Αετό Ακαρνανίας και τέλος, η Μητρόπολη Αιτωλοακαρνανίας, εδώ βλέπουμε να γίνεται συγχώνευση με την Μητρόπολη Ναυπακτίας.

Στα χρόνια της Παλιγγενεσίας, η Αιτωλοακαρνανία συμπεριελήφθη στο ελεύθερο Ελληνικό Κράτος και διαχωρίζεται από την Άρτα και την Ήπειρο και ιδρύεται η Μητρόπολη Ναυπάκτου και Μεσολογγίου με έδρα το Μεσολόγγι και Μητροπολίτη τον Πορφύριο, 1830- 1833... Από το 1833 ο Νομός Αιτωλοακαρνανίας έλαβε πολλές Εκκλησιαστικές μεταβολές και χωρίστηκε σε δύο Μητροπόλεις- Επισκοπές... Με Βασιλικό Διάταγμα του 1842, που δημοσιεύτηκε στο υπ΄ αριθ. 18 Φ.Ε.Κ., η Επισκοπή Ακαρνανίας ονομάζεται «Ακαρνανίας και Αιτωλίας» και φέρει τον τίτλο «Αρχιεπισκοπή». Στην Αρχιεπισκοπή αυτή ανήκει τώρα και η Επαρχία Ευρυτανίας.

Το 1852 η Αρχιεπισκοπή Ακαρνανίας και Αιτωλίας με το νόμο Σ΄ διχοτομείται και γίνονται δύο Επισκοπές: α) Επισκοπή Ακαρνανίας και Αιτωλίας με έδρα το Μεσολόγγι που περιλαμβάνει τις Επαρχίες Μεσολογγίου, Τριχωνίδας, Βονίτσης, Ξηρομέρου και Βάλτου και β) Επισκοπή Ναυπακτίας και Ευρυτανίας που περιλαμβάνει τις Επαρχίες Ναυπάκτου και Ευρυτανίας με έδρα τη Ναύπακτο, σύμφωνα με απόφαση της Ιεράς Συνόδου της 12ης Ιουλίου 1852...

Επίσης, έχουμε νέα Μητρόπολη Αιτωλίας και Ακαρνανίας με έδρα το Μεσολόγγι και με πρώτο Επίσκοπο τον Κωνσταντίνο Κωνσταντινίδη, 1922-1934, όπου το 1928 ανήγειρε το Μητροπολιτικό Μέγαρο – Επισκοπείο, και μετά τον Ιερόθεο Παρασκευόπουλο, 1934-1935. Ακολουθεί ξανά ο χωρισμός της μεγάλης αυτής Μητροπόλεως και έχουμε την Μητρόπολη Ναυπάκτου και Ευρυτανίας με έδρα την Ναύπακτο, απόφαση της Ιεράς Συνόδου της 9ης Οκτωβρίου 1933...

Ο Χριστοφόρος, κατά κόσμον Γεώργιος Αλεξανδρόπουλος, γεννήθηκε στο Αγρίνιο το 1898. Ο πατέρας του Μιχαήλ ήταν έμπορος και η μητέρα του Βασιλική το γένος Παπαγιάννη-Γερμανού καταγόταν από τον Πλάτανο της Επαρχίας Ναυπακτίας. Ήταν γόνος πολύτεκνης οικογένειας που είχε πέντε κορίτσια και το Γεώργιο. Ο Γεώργιος ολοκλήρωσε τις εγκύκλιες σπουδές του στο Αγρίνιο. Αφού τελείωσε το Γυμνάσιο, οι γονείς του τον στέλνουν στην Αθήνα για να συνεχίσει Ανώτερες σπουδές στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Με τις σπουδές του ο Γεώργιος αποκτά τρία πτυχία, της Θεολογίας, της Φιλολογίας και της Παιδαγωγικής και αργότερα λαμβάνει και το Διδακτωρικό του στη Θεολογία και το 1925 δημοσιεύει άρθρα που τα υπογράφει ως Διδάκτωρ της Θεολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ο Γεώργιος υπηρετεί την στρατιωτική του θητεία για πέντε ολόκληρα χρόνια, από το 1918 μέχρι το 1923. Ήταν πάντα στην πρώτη γραμμή του Μικρασιατικού πολέμου. Όταν τελειώνει το στρατιωτικό του διορίζετε καθηγητής και στη συνέχεια ορίζετε Διευθυντής στο Ελληνικό Σχολείο του Πλατάνου. Κατά τη διάρκεια της θητείας του προσέφερε πολύτιμες υπηρεσίες στον Πλάτανο, πατρίδα της μητέρας του.

Στο Σχολείο του Πλατάνου ο Γεώργιος παραμένει για τρία χρόνια, στη συνέχεια τοποθετείται στο Ελληνικό Σχολείο του Αγρινίου που παραμένει μέχρι το 1929 οπότε παραιτείται και επανέρχεται μετά από πέντε περίπου χρόνια ξανά στο Γυμνάσιο Αγρινίου ως καθηγητής. Μετά από πρόσκληση του Μητροπολίτη Κορινθίας Δαμασκηνού διορίζετε καθηγητής στο Ιεροδιδασκαλείο της Κορίνθου και αναλαμβάνει να διδάξει στις δύο Ανώτερες τάξεις των Κατηχητών.

Στη Σχολή αυτή παρέμεινε για τρία περίπου χρόνια. Στη συνέχεια υπηρετεί στο Γυμνάσιο Μεσολογγίου και παράλληλα βοηθούσε στο

Γραφείο του Γενικού Επιθεωρητή. Όλα αυτά τα χρόνια ο Γεώργιος απέκτησε μεγάλη εμπειρία τόσο στα εκπαιδευτικά όσο και στα εκκλησιαστικά θέματα. Στην ιδιαίτερη Πατρίδα του στο Αγρίνιο ιδρύει την «Χριστιανική Ένωση» και την «Φιλανθρωπική Εταιρεία», λειτουργεί επίσης Κατηχητικά Σχολεία, Ορφανοτροφείο καθώς και το Νοσοκομείο «Άγιοι Ανάργυροι». Ο Γεώργιος με την ευχή της μάνας του αφιερώθηκε στην Εκκλησία.

Ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος Δαμασκηνός αναζητούσε έμπειρους και ικανούς συνεργάτες για να τον βοηθήσουν στο μεγάλο έργο της Αρχιεπισκοπής των Αθηνών. Έτσι επιλέγει και τον Γεώργιο τον οποίο τον κατατάσσει στις τάξεις της Εκκλησίας. Τότε ο Γεώργιος μεταξύ των άλλων γράφει: «...εξαιτούμενος ίλεων τον Κύριον, και τω κρίματι και την προσταγή αυτού παραθέτων την προαίρεσίν μου και τον εαυτόν μου ολόκληρον...».

Με αυτή την απόφαση ο Γεώργιος πηγαίνει στην Ιερά Μονή Αμπελακιώτισσας Ναυπακτίας όπου εκάρει μοναχός λαμβάνοντας το όνομα Χριστοφόρος, ήταν το όνομα του Ηγούμενου της Ιεράς Μονής Τατάρνης Χριστοφόρου Παπανδρεόπουλου από την ορεινή Ναυπακτία, θείος του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Αντιβασιλέως Δαμασκηνού.

Ακολουθεί η χειροτονία του σε Διάκονο και την επομένη σε Πρεσβύτερος και λαμβάνει το οφφίκιο του Αρχιμανδρίτη, ήταν Μάρτιος του 1942. Με την εξέλιξη αυτή ο Χριστοφόρος τοποθετείται από τον Αρχιεπίσκοπο Δαμασκηνό στην Αρχιεπισκοπή Αθηνών ως Μέγας Πρωτοσύγκελος με πολλές αρμοδιότητες.

Ο Χριστοφόρος από αυτή τη θέση, στην οποία παρέμεινε για τρία χρόνια, εργάστηκε πολύ και αμέσως φάνηκαν οι ποιμαντικές και οργανωτικές του ικανότητες. Ο Αρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός, που η καταγωγή του ήταν από την Δορβιτσά της ορεινής Ναυπακτίας, μετά την μετάθεση του Μητροπολίτη Γερμανού από την Μητρόπολη Ναυπακτίας και Ευρυτανίας στη Μητρόπολη Ηλείας, πρότεινε τον Αρχιμανδρίτη Χριστοφόρο στην Ιερά Σύνοδο, ως τον πιο άξιο να αναλάβει την Μητρόπολη αυτή.

Στις 19 Οκτωβρίου 1945, η Ιερά Σύνοδος εκλέγει Μητροπολίτη Ναυπάκτου και Ευρυτανίας τον Χριστοφόρο Αλεξανδρόπουλο, ο οποίος

στις 24 Οκτωβρίου του ιδίου έτους χειροτονείται από τον Αρχιεπίσκοπο και Αντιβασιλέα Δαμασκηνό Μητροπολίτης.

Στον ενθρονιστήριο λόγο του ο Χριστοφόρος απευθυνόμενος προς τον Αρχιεπίσκοπο λέει:

«Ηυτύχησα να ζήσω μαζί Σας, Μακαριώτατε, και να δουλεύσω εις το Ευαγγέλιον και εις την θεοφρούρητον Αρχιεπισκοπήν Αθηνών προστατευόμενος ως πειθαρχημένον και αφωσιωμένον τέκνον μέσα εις την πατρικήν αγκάλην Σας, εντρεφόμενος τοις λόγοις της πίστεως, της καλής διδασκαλίας, της μεγαθύμου καλωσύνης και χριστιανικής αυταπαρνήσεως που Σας χαρακτηρίζουν και ευχαριστημένος εδοκίμασα την Χριστιανικήν χαράν και την Εθνικήν υπερηφάνειαν του τέκνου που είδε τον αγαπητόν Πνευματικόν του Πατέρα να πονή μεν και να μοχθή, αλλά και να υψώνεται και να δοξάζεται προς δόξαν της Εκκλησίας του Χριστού.

Με ηξίωσεν ο Θεός, και Σεις το ηθελήσατε, να ευρίσκωμαι από κάθε κληρικόν και από κάθε Έλληνα πλησιέστερον παρά το πλευρόν Σας και ενθυμούμαι τα συναισθήματα που εδοκίμασα, όταν ευρισκόμενος εκεί σιμά Σας έβλεπα με θαυμασμόν και καύχησιν, ως πονεμένος Πατέρας, στοργικά να παρηγορήτε, να βοηθήτε και να δένετε τας πληγάς ενός Λαού. Λαού ιστορικού, παλαίοντος κάτω από θηριώδεις κατακτητάς, φθίνοντος από την πείναν, η οποία κυρίως τους εκράτει επικινδύνως διηρημένους...» και συνεχίζει,

«....Κατά την στιγμήν αυτήν βλέπω να πραγματοποιείται πόθος μου παλαιός, χρονολογούμενος από των παιδικών μου χρόνων, και να πληρούται ζωηρά επιθυμία διακονίας εν τη Εκκλησία, η οποία εκ παίδων ενέπνεε την ζωήν μου και κατηύθυνε τα διαβήματά μου. Και χαίρω μεν διότι η Αγιωτάτη ημών Εκκλησία, στοργική πρωτοβουλία της Υμετέρας Μακαριότητος, Θεία καθοδηγήσει της Αγίας Συνόδου και συμμαρτυρία Κλήρου και Λαού, εν ευμενεία πολλή κρίνουςα την εικοσιπενταετή σχεδόν ως θεολόγου λαϊκού και κληρικού εκκλησιαστικήν μου διακονίαν, με περιβάλλει σήμερον με τιμήν πολλήν, και με υψοί εν Εκκλησία Λαού και εν καθέδρα πρεσβυτέρων. Αλλά....φοβούμαι. Φοβούμαι, Μακαριώτατε, πολύ, δια της αποστολής το μέγεθος, δια της Αρχιερωσύνης το βάρος. Διότι η Αρχιερωσύνη είναι Αξίωμα ασυλήπτως Μέγα, υψηλότατον και θειότατον...».

Στην ανταπάντησή του ο Αρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός μεταξύ των άλλων είπε προς τον νεοεκλεγέντα Μητροπολίτη: «...Η κλήσις σου εις το Αρχιερατικόν Αξίωμα συμπίπτει με μίαν εποχήν κατ' εξοχήν κρίσιμον δια την Ελληνικήν Ιστορίαν. Ως να μη ήρκουν αι συνέπειαι του πολέμου και της Κατοχής αι οποίαι επεσώρευσον ερείπια και αφαντάστους καταστροφάς εις τον λαόν, έρχεται και η εσωτερική διαίρεση και αδιαλλαξία. Ούτω κινδυνεύομεν, ό,τι δια πολλών αγώνων και με αίμα εις τα πεδία των μαχών εκερδίσαμεν να το χάσωμεν αλληλοσπαρασσόμενοι εν ειρήνη. Μη φοβείσαι όμως.

Αι αρεταί σου είναι ικαναί να σε βοηθήσουν να εκτελέσης τα δύσκολα καθήκοντά σου με κάθε δυνατήν πληρότητα. Έχω την ελπίδα η την βεβαιότητα μάλλον ότι θα φανής αντάξιος των σημερινών δυσκολιών. Πολλές φορές θα συναντήσης ωμήν την αχαριστίαν των ανθρώπων, αλλ' όμως μη καμφθής και μη εκλείψη ο ενθουσιασμός σου. Έχεις όπλο μυστικό, αλλά πανίσχυρο, την Προσευχή. Σ' αυτήν θα βρίσκης τον φωτισμό, την δύναμι και την ελπίδα. Πηγαίνεις, άλλως τε, να ποιμήνης έναν λαό που είναι κατ' εξοχήν ευσεβής και ηρωϊκός, που ξέρει ν' αγαπά το σωστό και το δίκαιο...».

Στις 18 Νοεμβρίου 1945 και στον Ιερό Ναό του Αγίου Δημητρίου στη Ναύπακτο έγινε η ενθρόνιση του νέου Μητροπολίτη Χριστοφόρου. Δύσκολο το έργο του νέου Επισκόπου καθ' ότι την εποχή εκείνη υπήρχε μεγάλη αστάθεια στην περιοχή. Προσπαθούσε όμως για την επίλυση όλων των προβλημάτων συνεργαζόμενος με την Πολιτεία ειδικότερα σε θέματα επισιτισμού.

Βλέπουμε τον νέο Επίσκοπο να επιλύει πολλά θέματα, όπως την αναδιοργάνωση των ενοριών, την ανασύσταση των Ιερών Μονών, αντάλλασσε σκέψεις με τους συνεργάτες του, όπως τον π. Αρσένιο από το χωριό Καταφύγιο Ναυπακτίας και άλλους μοναχούς, και δρομολόγησε εκ νέου το ποιμαντικό του έργο.

Στα δεκατρία χρόνια που ήταν Επίσκοπος στην ιστορική αυτή Μητρόπολη ο Χριστοφόρος, αν και ήταν δύσκολες οι εποχές, οργάνωσε όλες τις υπηρεσίες των ενοριών και των Ιερών Μονών αφήνοντας τεράστιο έργο κοινωνικό και πνευματικό και γι' αυτό του το έργο αγαπήθηκε από όλους τους κατοίκους της περιοχής.

Πίστευε βαθιά σ'αυτά που κήρυττε και τα κηρύγματά του είχαν βαθύ εκκλησιαστικό νόημα. Τις Ιερές Ακολουθίες τις πραγματοποιούσε με μεγάλη τάξη και αυτά όλα γιατί ήταν καλός γνώστης των εκκλησιαστικών θεμάτων και προβλημάτων.

Ο Χριστοφόρος μετά από μακρά ασθένεια και παραμονή στο Νοσοκομείο «Ευαγγελισμός» της Αθήνας και σε μια ηλικία όπου θα μπορούσε να προσφέρει ακόμα περισσότερα απεβίωσε στις 31 Μαρτίου 1958, ήταν εξήντα χρονών.

Η εξόδιος ακολουθία και η ταφή του μακαριστού Μητροπολίτη Χριστοφόρου έγινε στο Αγρίνιο. Πριν η σορός μεταφερθεί στο Αγρίνιο είχε προηγηθεί περιφορά του σκηνώματος του Μητροπολίτη στους κεντρικούς δρόμους της Ναυπάκτου, έδρα της Μητροπόλεως του.

Ο Χριστοφόρος παράλληλα με το ποιμαντικό του έργο ασχολήθηκε και με τη συγγραφή και έκδοση πολλών επιστημονικών πραγματειών και διαφόρων κοινωνιολογικών και χριστιανικών μελετών καθώς άρθρα που δημοσιευόταν σε εφημερίδες και περιοδικά.

Οι πιο σημαντικές και αξιοσημείωτες μελέτες του είναι:

1. «Περί του Ηθικού και Θρησκευτικού χαρακτήρα των Ναυπακτίων από τους αρχαιότερους χρόνους μέχρι σήμερα».
2. Εκλαϊκευμένο επιστημονικό παιδαγωγικό τεύχος με τον τίτλο «Ωφελήματα τινά διά την κατηχούμενη νεολαία»
3. «Ιστορία της Ιεράς Μονής Ναυπακτίας Αμπελακιώτισσας Θεοτόκου, ο Άγιος Πολύκαρπος».

Ο Χριστοφόρος ήταν και υμνογράφος, αφού συμπλήρωσε την Ιερά Ακολουθία της Παναγίας της Προυσιώτισσας και την Ιερά Ακολουθία της Θεοτόκου Παναγίας της Αμπελακιώτισσας.

Εκδήλωση Μνήμης για τον Αείμνηστο Μητροπολίτη Χριστοφόρο Αλεξανδρόπουλο.

Η Ιερά Μητρόπολη Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου με την ευκαιρία της συμπλήρωσης πενήντα χρόνων από την κοίμηση του αείμνηστου Μητροπολίτη Χριστοφόρου Αλεξανδρόπουλου, στις 14 Δεκεμβρίου 2008, διοργάνωσε εκδήλωση μνήμης.

Την Κυριακή 14 Δεκεμβρίου τελέσθηκε, στον Μητροπολιτικό Ιερό Ναό του Αγίου Δημητρίου Ναυπάκτου, Αρχιερατικό Συλλεiturγο και Αρχιερατικό Μνημόσυνο. Συλλειτουργήσαν οι Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ.κ. Ιερόθεος, Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως κ.κ. Ιερεμίας, ο οποίος κατάγεται από την Ναύπακτο. Ακολούθησε δεξίωση στην αίθουσα του Ιερού Ναού.

Την εκδήλωση προλόγισε ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης κ.κ. Ιερόθεος, ο οποίος μεταξύ άλλων ανέφερε ότι ο αείμνηστος Χριστοφόρος άφησε κατά κοινήν ομολογία μνήμη Αξίου Επισκόπου που διατηρείται για πενήντα χρόνια. Από τα επιγραμματικά βιογραφικά του στοιχεία τόνισε το ότι ο αείμνηστος μεγάλος Αρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός (Παπανδρέου) τον επέλεξε για συνεργάτη του, τον χειροτόνησε Ιερέα, τον διόρισε Πρωτοσύγκελλο της Αρχιεπισκοπής και έπειτα τον προώθησε εις Μητροπολίτη της ιδιαίτερης Πατρίδας του.

Αναφέρθηκε επίσης στις αναμνήσεις του από το έτος 1959, όταν ως μαθητής στο Παπαστράτειο Γυμνάσιο Αγρινίου άκουγε να συζητούν για τον Χριστοφόρο που είχε κοιμηθή και είχε ταφή εκεί το προηγούμενο έτος. Ευχαρίστησε για την συμμετοχή τους, τους Σεβασμιότατους Μητροπολίτες Καρπενησίου κ.κ. Νικόλαο, ο οποίος υποβλήθηκε σε μεγάλο κόπο για να παραστή στην εκδήλωση, Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως κ.κ. Ιερεμία, ο οποίος είναι Ναυπάκτιος, με πολλές και αγαθές αναμνήσεις από τον Χριστοφόρο, τις οποίες είχε κοινοποιήσει στον κ.κ. Ιερόθεο ήδη από τον πρώτο καιρό της ενθρονίσεώς του στην Μητρόπολη Ναυπάκτου. Τέλος, ο Σεβασμιότατος παρουσίασε το πρόγραμμα της εκδήλωσης και τους ομιλητές.

Ο κ. Χαράλαμπος Χαραλαμπόπουλος, δάσκαλος, νομικός και ιστοριοδίφης με θέμα: «Ο Μητροπολίτης Ναυπακτίας και Ευρυτανίας κυρός Χριστοφόρος βιογραφικά στοιχεία».

Ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως κ.κ. Ιερεμίας με θέμα: «Ο αείμνηστος Χριστοφόρος μέσα από τις παιδικές μου αναμνήσεις».

Ο Αρχιμανδρίτης π. Δοσίθεος Κανέλλος, Ηγούμενος της Ιεράς Μονής Τατάρνης με θέμα: «Ο Μητροπολίτης Ναυπακτίας και Ευρυτανίας Χριστοφόρος όπως τον γνώρισα».

Ο Παύλος Καραγιάννης, Φιλόλογος με θέμα: «Αναμνήσεις από τον Ναυπακτίας Χριστοφόρο». Ο Αρχιμανδρίτης π. Καλλίνικος Γεωργάτος, Ιεροκήρυκας με θέμα: «Το Αρχείο του μακαριστού Χριστοφόρου, όπως διασώζεται στην Ιερά Μητρόπολη».

Ακολούθησε προβολή φωτογραφιών, παρεμβάσεις - αναμνήσεις από τους ακροατές και τους παρευρισκομένους συγγενείς του Χριστοφόρου και τέλος ο επίλογος της εκδήλωσης από τον Σο Μητροπολίτη Καρπενησίου κ.κ. Νικόλαο.

Η εκδήλωση είχε μεγάλη επιτυχία, γιατί αποδόθηκε η ευγνωμοσύνη, μνημονεύθηκε και τιμήθηκε ένας Άγιος της αποστολής του Επίσκοπος που ποίμανε τη Μητρόπολη Ναυπάκτου και Ευρυτανίας σε δύσκολες εποχές, ακούστηκαν πολλά άγνωστα στοιχεία από τη ζωή του.

Επιστολή του Μητροπολίτη Ναυπακτίας και Ευρυτανίας Χριστοφόρου στην Βασίλισσα Φρειδερίκη το 1951.

Κύριο χαρακτηριστικό της επιστολής είναι το ενδιαφέρον του Μητροπολίτου για το ποίμνιό του και τα παράπονά του για την παραμέληση της ορεινής και πτωχής Επαρχίας του. Ο Χριστοφόρος τύπωσε την επιστολή σε πολλά αντίτυπα και την έστειλε στους Εφημερίους της Μητροπόλεώς του με την εντολή να την διαβάσουν σε όλους τους πιστούς.

«Εν Ναυπάκτω τη 10 Οκτωβρίου 1951

Μεγαλειοτάτη,

Οι Ευρυτάνες και οι Ναυπάκτιοι, δηλαδή τα πνευματικά μου Τέκνα, κατ' εξαίρεσιν από όλους τους άλλους των λοιπών περιφερειών της Πατρίδος μας Έλληνας, δεν έλαβον ου μόνον εν συγκρίσει προς την ανέκαθεν προσφοράν του αίματός των και τους εθνικούς των τίτλους την δικαίαν μερίδα, αλλ' ούτε και αυτήν ακόμη την ανάλογον προς το αναφαίρετον δικαίωμα της επιβιώσεώς των και των αναγκών των. Δια τούτο τα ζητήματα της υγείας, της συγκοινωνίας, της μορφώσεως, της προόδου και εν γένει της ζωής των μένουν στάσιμα, όπως υπήρξαν προ αιώνων, και μάλιστα ταύτα μετά τας κατά τας προσφάτους δοκιμασίας της Πατρίδος μας μεγάλας συμφοράς των εμφανίζονται περισσότερο τραγικά.

Ποτέ δεν εχόρτασαν και αυτήν την ξηράν μπομπόταν, την οποίαν όμως το Κράτος εφορολόγησε και διαρκώς φορολογεί δια να κάμνη, βάσει των κομματικών υπολογισμών του αριθμού των ψήφων, έργα εκεί που υπάρχουν φύσει τα αγαθά, και να διακοσμή δρόμους εκεί που τα αυτοκίνητα τρέχουν εις ασφάλτους, και όχι να διανοίγη τοιούτους εις τους Ευρυτάνας και Ναυπακτίους, οι οποίοι κρημνίζονται εις τους βράχους.

Οι Ευρυτάνες και οι Ναυπάκτιοι εις την διάθεσιν των κοινών αγαθών πάντοτε ελησμονήθησαν η παρηγκωνίσθησαν και ως εκ τούτου, μολονότι φιλόπονοι και εργατικοί, πένονται, και πτωχοί όντες έχουν μέχρι σήμερον εγκαταλειφθή εις την τύχην των και αβοήθητοι μέσα εις τα ορεινά, εις τα άνευ συγκοινωνίας και εις τα λόγω της μη εκτελέσεως

έργων αξιοποιήσεως άγωνα μέρη των, χωρίς στέγην, χωρίς περίθαλψιν – και μόνον τα ορφανά η τα έχοντα τους γονείς των πάσχοντας εξ ανιάτων ασθενειών κάτω των 15 ετών εις την Μητρόπολιν μου είναι περίπου τρεις χιλιάδες (3.000) παιδιά! –χωρίς τα μέσα της υγείας, της ζωής και της κινήσεως, και ακόμη πολλοί χωρίς σχολεία, χωρίς διδασκάλους, χωρίς ναούς και χωρίς ιερείς, και στερούμενοι σχεδόν των πάντων...

Εγώ επί έτη μέχρι σήμερον, ουδέποτε έπαυσα να κινούμαι και να απευθύνωμαι παντού προς όλους τους αρμοδίους του Ελληνικού κράτους και τους δυναμένους να συντρέξουν Έλληνας, ακόμη και προς τους Αμερικανούς και προς τους Άγγλους και προς τας Διεθνείς Οργανώσεις και προς όλας τας Ηπείρους, διεκτραγωδών την ανεκδιήγητον δυστυχίαν και συμφοράν, άλλοτε δια να συγκινήσω, άλλοτε δια να πείσω και άλλοτε δια να αναγκάσω να σκεφθούν επί τέλους και τους εν πολλοίς λησμονημένους από της συστάσεως του Ελληνικού Κράτους Ευρυτάνας και Ναυπακτίους...

Προ παντός παρεκάλεσα τους αντιπροσώπους του Κράτους και τους αρμοδίους εις τας διαφόρους υπηρεσίας αυτού και όλους τους ανωτέρω να ενθυμηθούν τα πνευματικά μου τέκνα, τους Ευρυτάνας και Ναυπακτίους 1) δια την στέγασίν των, δια την οποίαν έως τώρα τα περισσότερα χρήματα έχουν εξαντληθή χωρίς να γίνη σχεδόν τίποτε, 2) δια την συγκοινωνίαν, δια την οποίαν μόνον ο Στρατός και ο οργανισμός Πρόνοια-Εργασία κάτι έχουν κάμει... 3) δια την ανέγερσιν σχολείων και τοποθέτησιν διδασκάλων, 4) δια την ανοικοδόμησιν των κατεστραμμένων Ναών και Μονών, και δια την διευκόλυνσιν προς χειροτονίαν εναρέτων Ιερέων, των οποίων στερούνται εξήκοντα περίπου χωρία της περιφερείας μου, εις τα οποία -φοβερόν και σκληρόν τούτο- και οι νεκροί ακόμη θάπτονται άνευ ιερέων, 5) δια την επ' αγαθώ γενικωτέρω χρησιμοποίησιν του υγιεινοτάτου κλίματος της Ευρυτανίας και Ναυπακτίας, παραλλήλως προς την τουριστικήν εκμετάλλευσιν των θαυμασίων και ωραιοτάτων τοπίων των, 6) δια την υγιεινήν και νοσοκομειακήν περίθαλψιν των, 7) δια την εκτέλεσιν έργων προσφόρων εις την φύσιν του εδάφους των, ώστε δια της εργασίας των να ζουν και να προσδεύουν, συμφώνως προς την αρχήν της με την ελπίδα της ευημερίας επιδιωκομένης ανασυγκροτήσεως της χώρας, 8) δια την και δια λόγους ακόμη εθνικής οικονομίας και πλουτισμού ανάπτυξιν της γεωργίας, της δενδροκομίας και της κτηνοτροφίας και 9) δια την επ' ευεργεσία του συνόλου των Ευρυτάνων και Ναυπακτίων εκκλησιαστική εξασφαλίσει χρησιμοποίησιν της όσης απέμεινεν περιουσίας των Ιερών Μονών της Μητροπόλεώς μου, δια την, μετά τας καταστροφάς που

υπέστησαν, ανοικοδόμησιν των Μονών μου και ίδρυσιν και λειτουργίαν εν αυταίς, είτε υπό του Κράτους, είτε υπό του Εθνικού Ιδρύματος, είτε υπό άλλου τινός Οργανισμού, Ιδρυμάτων Μορφωτικών, Επαγγελματικών και γενικώς Κοινής Ωφελείας τοιούτων μετά Ορφανοτροφείων, ώστε αι Μοναί να εκπληρώνουν και σήμερον τον προορισμόν των, αποβαίνουσαι και πάλιν πνευματικά και κοινωφελή Κέντρα κατά τας συγχρόνους απαιτήσεις της ζωής και τας ψυχικάς αναζητήσεις του λαού μας, επ' αγαθώ του Έθνους ημών και προς δόξαν της Εκκλησίας του Χριστού...».

(Απόσπασμα από το βιβλίο μου με τίτλο: **ΟΙ ΕΠΙΣΚΟΠΟΙ ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ 343 μ.Χ. ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ**)

Ο Μητροπολίτης Χριστοφόρος μαζί με χωριανούς σε γαϊδουράκι
σε χωριό της Μητροπόλεως

Ο Μητροπολίτης Χριστοφόρος μαζί με ιερείς

Ο Μητροπολίτης Χριστοφόρος μαζί με Ιερείς
σε χωριό της Μητροπόλεως

Στην αίθουσα της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος

Η πομπή με τη σορό του μακαριστού Μητροπολίτη Χριστοφόρου